

MISCELLANEA

Ion Eugen Sârbu, *Monografia localității Boiu*, Târgu Mureș,
„Casa de Editură Mureș”, 2010, 244 p

Lucrarea „Monografia localității Boiu”, a profesorului de istorie Ion Eugen Sârbu de la Grupul Școlar de Industrie Ușoară din Sighișoara, apărută la Casa de editură „Mureș” din Târgu-Mureș în acest an, lansată la Școala Generală din Boiu în 21.03.2010 și la Biblioteca Municipală „Zaharia Boiu” din Sighișoara în 22.03.2010, este un studiu monografic al localității Boiu din comuna Albești, județul Mureș.

Studiul întrunește elementele unei monografii istorice datorită demersului științific realizat de autor printr-o serioasă muncă de documentare, cercetare și analiză a informațiilor geografice, arheologice, istorice, administrative, economice, bisericești, demografice și nu în ultimul rând cele legate de aspectele vieții tradiționale din localitatea Boiu.

Lucrarea are 244 de pagini, fiind structurată în cincisprezece capitole care analizează istoria satului Boiu, pornind de la cele mai vechi dovezi arheologice descoperite aici până în perioada contemporană, la care se adaugă un bogat corp de anexe și bibliografia cercetată.

În primul capitol ne este prezentat cadrul geografic, așezarea și descrierea satului Boiu. Tot aici sunt amintite câteva elemente de toponimie locală, capitolul finalizându-se cu descrierea reliefului, climei, vegetației, faunei și solurilor. Capitolul al doilea supune atenției populația și evoluția demografică a localității începând cu secolul al XVIII-lea până în prezent, atât pentru populația românească cât și pentru cea maghiară.

Evoluția istorică este cercetată și analizată în capitolele III-IX, debutând cu perioada epocii bronzului (perioada tracică), intitulată sugestiv în titlul capitolului III, parafrazându-l pe arheologul sighișorean Gheorghe Baltag, „Boiu înainte de Boiu”. Aici sunt prezentate dovezile arheologice descoperite în perioadele bronzului și fierului (perioada dacică). Evul Mediu este analizat în capitolele IV-VI, unde sunt tratate și prezentate obiectiv, pe documente istorice, atestarea documentară a satului, numele satului, domeniul nobiliar de la Boiu personalitățile din familia Bethlen care s-au născut aici și castelul Bethlen, precizând cauzele care au dus la ruina acestui monument istoric de către autoritățile comuniste.

Evoluția localității din punct de vedere administrativ este descrisă în capitolul al VII-lea, unde autorul face o analiză a evoluției apartenenței administrative a localității Boiu în Evul Mediu, epoca modernă și epoca contemporană. Aici au fost amintiți primarii și consilierii locali din perioadele interbelică și comunistă până în anul 1968, când localitatea a trecut în componența comunei Albești.

Aspectele istorice din trecutul satului, legate de perioadele modernă și contemporană, ne sunt prezentate în capitolul VIII. Aici întâlnim elemente de istorie locală păstrate în documentele istorice și în memoria colectivă a comunității. Așadar ne sunt menționate câteva dintre acestea cum ar fi: inundațiile din anii 1639, 1643, invaziile de lăcuste în 1642 și 1651, în perioada medievală. Pentru perioada modernă autorul pune în valoare informații despre așezarea satelor Boiu și Țopa în harta realizată între anii 1769-1773 (prima ridicare topografică austriacă din timpul împăratului Iosif al II-lea), fiind un element de noutate în cercetarea istorică locală. De asemenea sunt amintite ecourile răscoalei lui Horea, Cloșca și Crișan în 1784 în zonă, revoluția de la 1848-1849 din Transilvania (bătălia de la Albești din 31 iulie 1849) precum și alte aspecte legate de perioada dualismului austro-ungar și primul război mondial. O analiză pertinentă a făcut-o autorul asupra perioadei întrebellece, unde este prezentată participarea la Unirea de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, viața politică locală, activitatea primarilor și a principalelor partide politice (P.N.L., P.N.Ț. și mișcarea legionară), și asupra perioadei comuniste, unde sunt surprinse cu obiectivitate: naționalizarea, deportările, reforma agrară, colectivizarea, etc..

Legăturile satului Boiu cu satele, Țopa, Jacul Românesc și cătunul Bârlibășoia din punct de vedere istoric, administrativ, economic, cultural și bisericesc, sunt evidențiate în capitolul al IX-lea. Aici sunt expuse aspecte legate comuna Țopa și depopularea satului Jacul Românesc.

Învățământul este cercetat în capitolul al X-lea, cercetarea istorică s-a focalizat pe școlile confesionale ortodoxă (română) și reformată (maghiară), învățământul interbelic și din regimul comunist, prin date statistice, surprinzându-se evoluția istorică a școlii celor două etnii.

Capitolul al XI-lea este rezervat studierii evoluției istorice din punct de vedere religios a confesiunilor ortodoxă și reformată, unde sunt menționate aspecte din viața spirituală bazate pe analiza documentelor istorice.

Viața economică este tratată în capitolul al XII-lea, cercetarea s-a axat pe rolul gospodăriei tradiționale, căile de comunicații, ocupațiile de bază ale locuitorilor, agricultura, creșterea animalelor, meșteșugurile și comerțul.

Aspectele vieții tradiționale și cultural-artistice românești și maghiare sunt expuse în capitolele XIII-XV, autorul oferind un studiu comparativ al elementelor de folclor, tradiții, obiceiuri, port, al celor două etnii.

Lucrarea se încheie un bogat corp de anexe, care arată dovezile aduse se autor în documentarea, cercetarea și analiza istorică realizată în demersul său științific. Bibliografia se bazează pe un mare număr de surse arhivistice inedite, interviuri, documente edite, lucrări de specialitate, autorul a apelat și la surse bibliografice în

limba maghiară, toate acestea dând o valoare științifică deosebită lucrării. Stilul de prezentare este obiectiv, clar, neutru, științific, argumentat cu dovezi, autorul evitând subiectivismul și opiniile personale.

Un mare merit îl are autorul prin faptul că a realizat un studiu comparativ al istoriei celor două etnii, români și maghiari, de pe poziții obiective și pertinente. Studiul monografic al localității Boiu respectă „canoanele” școlii sociologice a lui Dimitrie Gusti, din perioada interbelică, deoarece îmbină elementele geografice, istorice, economice, culturale și bisericești într-un tot unitar, oferind cititorului o sursă de documentare, de informare și o imagine clară despre localitatea cercetată.

Desigur că despre satul Boiu s-au mai scris lucrări, atât în limba română cât și în limba maghiară, lucrarea „Monografia localității Boiu” vine să le completeze prin valoarea deosebită a informațiilor inedite expuse și prin calitatea demersului istoric realizat, fiind o contribuție științifică de valoare la istoriografia locală.

Gheorghe Drăgan

